

ÛCZBA 4

MÓJ DODÓM

RÓMAN DRZÉDŻÓN, DANUTA PIOCH

Przëbôczenié (przypomnienie):

Rodzëzna to pò pòlskù *rodzina*. Mòże téż rzec **familiô**, **familëjô** abò **rodzëna**.

Pòzwij nôleżników swòji blisczi i dalszi rodzëznë. (*Nazwij członków swojej bliskiej i dalszej rodziny*).

np. Mòja mëma zwie sã Barbara. Mój tatã zwie sã .....

Pòléte (polecenia):

napiszë

– napisz

pòdsztrëchnij

– podkreśl

pòslëchôj

– posłuchaj

pòwtórzë

– powtórz,
powiedz

przeczëtôj

– przeczytaj

zaspiewôj

– zaśpiewaj

zdrzë

– patrz

Budynek to pò kaszëbskù **bùdink**. *Dom mieszkalny, mieszkanie* to pò kaszëbskù **domôctwò** abò **chëcz** (chëcz to téż *chalupa, chata*). *Dom rodzinny* to pò kaszëbskù **dodóm**, **domôcëzna**, **domôcëna**.

Domôk (chëczownik) to pò pòlskù *domownik, członek rodziny*. Słowò **domôk** mòże téż znacëc *rodak*.

Baro cekawé je słowò **dodóm**. Mòże òno miec dwa òrtë: chłopszi – **(ten) dodóm**; dzečni – **(to) dodóm**. Mòzëmë tej rzec: to je mój dodóm; to je mòje dodóm.

(*Bardzo ciekawe jest słowo dodóm. Może ono występować w dwu rodzajach: męskim i nijakim. Możemy zatem powiedzieć: to je mój dodóm; to je moje dodóm*).

A pòzwa **chëcz** je białczëgò òrtu.

(*A nazwa chëcz jest rodzaju żeńskiego*).

Cwiczënk 1

Ûpòrzãdkuj słowa zapisónë wëzi pògrëbionym drëkã wedle òrtów:

– chłopszi:

– białczzi:

– dzečni:

(*Uporządkuj słowa zapisane wyżej pogrubioną czcionką według rodzajów: - męski, - żeński, - nijaki*).

Cwiczënk 2

Dokùnczë zdania słowama wëbrónëma z pierszëgò cwiczënkù

To je baro snôzi .....

Na kùncu wsë stoji sómnò .....

Czë to je twòje .....

(*Dokończ zdania słowami wybranymi z pierwszego ćwiczenia: To jest bardzo piękny...; Na końcu wsi stoi samotna...; Czy to jest twój...*)

Cwiczënk 3

Głósno przeczëtôj gòdkã i przelozë jã na pòlszci jãzëk. (*Na głos przeczytaj rozmowę i przetłumacz ją na język polski*).

– Jô mieszkóm we wiòldzim miesce, a dze të mieszkòsz?

– Jô mieszkóm na wsë.

– Mòje miasto zwie sã Gduńsk, a jak zwie sã twòja wies?

– Mòja wies zwie sã Stãżëca.

– Jô mieszkóm w blokù, a të w czym mieszkòsz?

– Jô mieszkóm w chëczci.

– Mòje mieszkanié je na czwiòrtim piãtrze, a w twòji chëczci wiele je piãtrów?

– W mòji chëczci je sklep, dół, piãtro i przãter.

– W mòjim mieszkaniu je dóm, są trzë jizbë, kùchniô, wichòdk ë kapnica, a të co mòsz?

– W mòji chëczci je dóm, są sztëre jizbë, paradnica, kùchniô, dwa wichòdci i dwie kapnice a téż przãter.

– Alãze, të cë jes ale bògati (-ò)!

KASZĚBSCZI DLŌ WSZĚTCZICH

Zapisz swka:

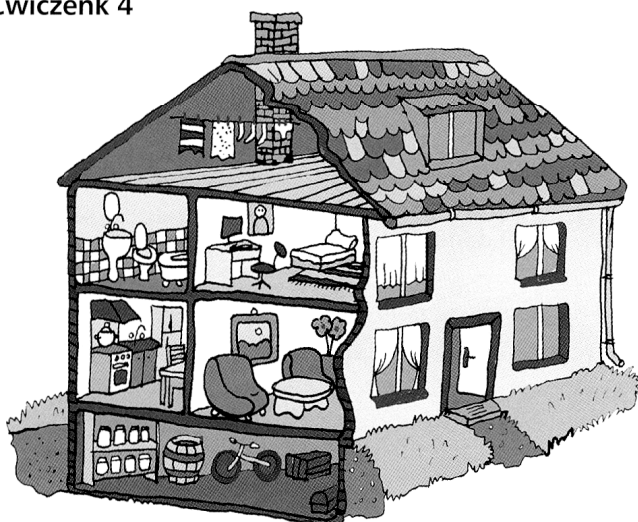
sklep – piwnica	jizba – pokj
dl – parter	paradnica – salon
pitro – pitro	kchni – kuchnia
gra – strych	wichdk – ubikacja
przter – poddasze	kpnica – łazienka
dm – sie, przedpokj	

Dj bcznk na jzkw łapice. (Zwrc uwag na pułapki jzykowe).

Niechtrne swa w kaszbsczim jzk, chc brzmi jistno ab czsto pdobno jak w plszcim, rwnak maj jinsz znaczeni, np. **sklep** – piwnica, **dm** – sie.

(Niektre swa w jzyku kaszubskim, chocia brzmi tak samo albo bardzo podobnie jak w jzyku polskim, maj jednak inne znaczenia, np. sklep – piwnica, dm – sie).

Cwicznk 4

Pwidz, co widzisz na malnk. (Powiedz, co widzisz na obrazku).

Zapisz pzw, jacz ju znajesz. (Zapisz nazwy, ktre ju znasz).

Cwicznk 5

Cztajc pr sw, slchj, jak zmieniaj s jich frm. (Czytajc pary sw, zwrc uwag na to, jak zmieniaj si ich formy).

chcz – chcz (chczi)	przter – prztrze
dodm – dodomie	dm – dmie
bdink – bdink	jizba – jizbie
sklep – sklepie	paradnica – paradnic
dl – dole	kchni – kchni
gra – grze	wichdk – wichdk
pitro – pitrze	kpnica – kpnic

Cztj zdania:

J ni mm swj chcz.
Wcyg mszl  swjim dodomie.
W tim bdink bła pczta.
W kaszbsczim sklepie nie kpi s towaru.
Na dole mm trz jizb.
Na grze stoj str mble.
Naszi starkwie spi na pitrze.
Dzecz lubi sedzec na prztrze.
W dmie stoj nasze bt.
Gscy przjimm w paradnic.
W ti jizbie dobrze s spi.
Pj ze mn do kchni.
We wichdk ni ma kna.

Cwicznk 6

Przyklad dwnch kaszbszczich bdcjw m jesz nalezc we wiele placach na Kaszubach. Str chcz m t bezdrzec w mzeach pd glim nieb, co s w **Wdzydzach**, w **Ndolim** nad Źarnowsczim Jezor i w **Klkach**.

(Przykady dawnego kaszubskiego budownictwa mna jeszcze znalec w wielu miejscach na Kaszubach. Stare chaty mna t obejrzc w muzeach na wolnym powietrzu, znajdujcych si we Wdzydzach Kiszewskich, w Nadolu nad Jeziorem Źarnowieckim i w Klukach).

Zdrz na malnczi strch chczw.

Pwidz, wiele w kdzi z nich je knw, dwirzi, kminw; cz s trap, z czg je dak i scan.

(Popatrz na rysunki starych chat. Powiedz, ile kada z nich ma okien, drzwi, kominw; czy s schody, z czgo jest dach i sciany).

Swrzk

jeden (jedna, jedno); **dwa** (dwie, dwje); **trzej** (trz, troje); **sztrzej** (sztr, czwro); **sma**, **szkdła** (gon-ty); **balczy** (belki), **dle** (deski), **cegła**, **glna** (glinka)